

T. T. G. TARTU TÜTARLASTE GÜMNAASIUMI ÕPILAS- PERE HÄÄLEKANDJA

Nr. 3.

15. oktoober 1931.

IV aastakäik.

Väljaandja: Tartu tütarlaste gümnaasium. Pea- ja vastutav toimetaja: Aug. Raud; abi: E. Jaska. Tegev toimetaja: A. Hurt. Toimetuse liikmed: T. Linde, E. Madrats, V. Märtn, L. Raba, M. Suits. Talituse juhataja: V. Käppa. — Kaastööd võtavad vastu toimetuse liikmed igal ajal. — „T. T. G.“ ilmub iga kuu 1. ja 15. päeval, välja arvatud õppetöö vaheajad. Tellimishind: aastatellijaike 20 senti number, üksiknumbritel tellijaike à 25 senti.

Villem Reiman.

Villem Reiman'i mälestussammas Tartu Toomel.

Pühapäeval 27. sept. avati Tartu Toome- mäel Villem Reiman'i mälestussammas. Avati suuremate auavaldistega, kui seda tehakse harilikult. Kohal oli meie riigi esimene kodanik — härra riigivanem K. Päts, meie suurem rahvuslane ja avaliku elu juht — välisminister J. Tõnisson, luteri-usu kiriku kõrgeim esindaja — piiskopp J. Kukk, Tartu ülikooli rektor J. Köpp ja palju teisi tähtsaid eesti avalikke tegelasi. Säärane austav mälestusavaldis ei saa osaks mitte harilikule surelikule, vaid ainult väljavalitule.

Praegune kasvav noorpõlv pole Villem Reiman'it enam näinud, sest ta puhkab juba neliteistkümmend aastat maamullas. Pole ta haualgi käinud, sest see asub kõrvalises kohas — kadunu teenistuskohas Kolga-Jaani kalmistul.

Kuid ometi ei tohiks jääda kunagi võõraks praeguses vabas Eestis võrsuvaile noorile Villem Reiman'i isik, kes sulges just siis oma silmad, kui hakkas õhetama kaugel silmapiiril mingi aimuse-koiduna Eesti vabadusetaevas.

Villem Reiman'i tunnustatud elutöö võiks koondada kolme punkti: Villem Reiman kui patriootiline kultuurtegelane, Villem Reiman kui esimene eesti ajaloo-uurija ja Villem Reiman kui tuliseim karskustegelane.

Elukutselt kirikuõpetaja, teenistuskohalt küllalt kaugel kultuuritsentrumest, terviselt hädine, ei suutnud teda kinni pidada maa kaugus ega viletsad liiklemisteed, vaid ikka ilmus ta Tartusse, Viljandisse või mujale, kust juhiti

eesti avalikku võitlust rahva iseolemise kindlustamiseks. Ta tuli, välimuselt kidur, näoilmelt tõsine, rahuseisukorras vähejutuline. Ent kuigi ta astus kõnetooli, siis kasvas ta kuhu suureks, elujõuliseks, ta näoilme lõi sädelema ja ta sõnad olid kui valgusahvatused, mis valgustasid, sütitasid, panid värisema ja puhastasid sumbunud õhkkonda. Näis nii, et viibinud vahepeal vaikes maakolgas, oli tal kogunenud varuks jõuline hulk energiat, mille jaotas arvanuste kaupa neisse, kelles see puudus, et siis jälle taanduda üksildusesse uue jõutagavara kogumiseks. Kuid oma üksildustki ei veetnud ta tegevusetu. Siin töötas palavikuliselt ta sulg, mille tulemuseks oli rida pikemaid ja lühemaid kirjutisi, raamatuid. Pole võimalik loetella siinkohal neid rahvuspoliitilisi küsimusi, mida ta algatas, ergutas ja toetas oma olemuses pakitseva patriotismi sunnil; olgu vaid märgitud, et Villem Reiman'i isikut ja ta nime leiame kõigis neis üritusis ja avaldusis, mis kandsid läinud sajandi lõpul ja käesoleva sajandi alul eesti rahvuslikku värvi.

Õppinud ülikoolis peamiselt usuteadust, süvenes ta siiski oma võrdlemisi lühikeses elueas niivõrt eesti aja- ja kultuuriloosse, et ta sulest võis ilmuda suure eesti keele tõlgitud K. O. Lindequist'i ajaloo esimene tõsiselt läbitöötatud eesti ajalugu, mis eriraamatuna tarvitata veel praeguseiski eesti keskkoolis. Kuid selle tähtsa teose kõrval on täielikku tähelepanu vääriwad sellisedki kultuuriloolised uurimused, nagu: „Kivid ja kildud“, „Eesti rahva haridusejärg iseseisvuse aja lõpul“, „Seitsesada aastat kultuuritööd“, „Piibli ümberpanemise lugu“, „Jaan Adamson“, „Eesti

muinasusk“ ja palju-palju lühemaid eesti kultuurilugu käsitlevaid artikleid.

Eesti karskusliikumises oli ta tulisambaks, näidates kätte tee, mida mööda hakkas sammuma eesti alkoholivastane võitlus täiskarskuse põhimõttel. Enne teist karskusevõitluse suursangarit — ka juba manalasse varisenud Peeter Põld'u — oli Villem Reiman joomise vastu võitlejate ringkonnas n. ö. kõik kõiges. Ka siin avaldus ta veendumuslik, otsene, puhas, hingesügavusest esile kerkiv võitluskirg, mis ei laskunud oma põhieesmärgist sammugi tagasi, vaid mis tiivustas astuma võitlusesse kõiki, kes veel kõhklesid suure idee läbilöömises.

Villem Reiman'i isik ongi just sellepärast tähtis, et ta ei olnud mitte ainult idee-inimene, vaid sitke teo-inimene, imbutud nii tugevasti läbi eesti patriootilisest vaimust, et seda ei suutnud kõigutada mingi maine vägi ega tõke, kuigi tal tuli teotseda niisugusel närusel ajaloo-perioodil, millal rahvuslik-aateline töö oli nähtud otse riigivastase kuritööna. Ta isik oli kogu aja jälgitav vene võimudelt, kuid, tänu oma terasele taktitundele, lõi ta siiski oludest läbi ja teostas enam-vähem selle, mis oli ta credo'ks. Villem Reiman on elavaks tõenduseks sellele, et inimene võib korda saata palju, kui ta ainult tahab, olgu olud ka päris võimatud. Suurmeeste jaoks pole maksivad kunagi väikese inimese seadused.

Eestlaste keskel on tõusnud nii mõningaidki suurkujusid, nende keskel omab auväärsema koha just Villem Reiman.

Teda ei tohi unustada meie kasvavad noored.

Aug. Raud.

Kaks luuletist.

1. Selline elu.

O, sellist elu ei või ma kannata!
Ma noor veel. Tahaksin vabalt hõisata.
Kuid kergitust leida — millega? —
Oo, sellist elu ei või ma kannata!

Kuis rõõmus oleksin, vallataksin ma,
ei teaks, mis raskused seotud eluga!
Ent kurbus — mis teha temaga? —
Oo, sellist elu ei või ma kannata!

Üksainus lohutus, kuidas hääbuks ma,
on — nutta palju, nii palju, lõputa;
sest kurbus ju peab lõppema ... —
Oo, sellist elu ei või ma kannata!

Heljo.

2. Vaeslaps.

Ju ligineb jällegi kesköö tund,
kuid minul, oh vaesel veel pole und.
Tuul ulumas väljas, tal õudne hääl:
„Ei armasta keegi sind ilma pääl.“

Nii isa kui ema ei ole mul,
maailmgi mu ümber on kare, hall.
Ei troosti too minule ükski hing.
Hui! Salvab vaid kõlejas tuuleving.

Miks elan veel? Surm, kannata ära mind!
Kui teaksid, kuis kava ju ootand sind.
Ma olen nii üks ja kõigil ees —
ma vaeslaps, nii õnnetu, silmavees.

Heljo.

Pärnu rand tormis.

Foto Krannhaus.
„Olioni“ kliše.

Emake laulis kurba laulu . . .

Tasa kõlasid läbi ruumi kurvad lauluhelid. Emake istus voki taga ja laulis.

Peerg valgustas vaid enamjaolt seda toanurka, kus ketras emake. Kaugem toiosa näis tuhmunud seintega mustavana kui öö.

Väljas möllas sügisöö torm. Vihmapisarad langesid plagisedes vastu aknaruutu tuule ulumise saatel.

„Emake,“ küsisin, „on see tõsi, et kui ulub tuul, siis tähendab see, et kaotavad lapsed ema ja isa, jäävad vaeslapsiks? Nutab's tuul sellepärast?“

Kuid emake ei kuulanud mind. Ta mahe-
dad häälehelid kostsid läbi tuule ulgumise, läbi tormi müha kui kusagilt kaugelt muinasmaalt. Kurvad olid need lauluhelid. Ja sõnadki olid kurvad. Emake oli nagu iseene unustanud sellesse laulusse; ta ei kuulnud, ei näinud, mis sündis ta ümber. Ta silmad vaid vahtisid tardunult vokile; jalg sõtkus masinlikult, kuid hing ujus lauluhelides. Aegamööda valgusid pisarad ema tardunud vaatega silmi. Ta nuttis. Miks?

Ei küsitelnud ma ema, miks nutab ta, kuula-

sin vaid laulusõnu. Ta laulis noorusest, nooruse armastusest, igatsusest.

„Emake kallid, sa oled vist palju hingeliselt kannatanud? Nüüd elustad sa jälle nooruse ilusamaid mälestusi ja elad neile kaasa, tookord õnnes, nüüd kurbuses.“ Mõtlesin nii, ja minugi silmi valgusid pisarad. „Nüüd tean, miks nutab loodus, ulub tuul. Nad tunnevad sinule kaasa, emake, sinule,“ sosistasin tasa, rohkem enesele kui emale.

Vokk vurises. Emake ketras lõnga, lauldes kurba laulu . . .

„Kes hakkab küll kandma neid rõivaid, mille lõngu on kedranud minu ema sügisööl kurva laulu saatel? Kellele juhtub see? See rõivas olgu püha igale, kes teda kannab, sest minu emake on, kedrates neid lõngu, veel kord läbi elanud nooruseõnne, lauldes laulu nii kurba, ise nuttes,“ mõtlesin juba vaiba all.

Huu! — Milline torm oli väljas! Krr-ahh! — Juba murdusid vägevad tammed sügistormi käes. Lõppes palju elusid, suri palju lilli, puid ja linde selle tormi käes. Polnud ju naeratav kevad ega mahe suvi, vaid sügis, karm sügis,

millal hulkus surm mööda maad ja laastas, suigutas surmale looduseilu.

„Saatus on karm,
pea murrab ta mind,“

kostsid ema laulusõnad mu kõrvu. Mis oli emakesel viiga? Miks kurvastas ta just täna nii väga, täna — sel tormisel sügisööl? Miks ei heitnud ta täna voodisse puhkama? Oli juba hilisöö? Miks laulis ta täna nii kurba laulu?

„Noorus! Veel hüüan tagasi sind!
Tean, et enam ei kuule sa mind.
Noorus! Vaid sinul on elus hind!
— — — — —
— — — — —

Pea puhkan ma hauas,
pea varjab mind muld.
Ei enam näe leekivat elutuld:
ma vana ja mannetu ju.“

Peerutuli vilkus, varjud toas liikusid. Mustendavad seinad haigutasid tühjust...

Läbi tormimüha kuulusid korraga selgesti kolm koputust aknaruudule. Öudusevärin raputas mind. Süda tahtis nagu seisatada, ent tagus siiski nagu vasaraga, — sest — sest kolmekordne koputus keskööl tähendab surma.

Emake oli vaikinud, ta pea vajus aegamööda rinnale. Kas oli ta surnud?

Äkki lõi tuul akna lahti ja kustutas tule. Valitses pilkane pimedus. Midagi lehvis nagu läbi ruumi. See oli vist surmaingel, kes lendas emakese hingega läbi lahtise akna sügistormi.

Jooksin siis kui hullumeelne läbi tormi naabertallu. Tuul sasis mu juukseid, rebis mu riideid. Külmad vihmapisarad segunesid minu põletavate pisaratega.

Kui tagasi läksime emakese tare juure, mina ja naabereelanikud, leidsime, et ema tardunud silmad vaatasid minu poole. Emake oli siis surses ometi ka minu peale mõtelnud.

Surnukujule sosistasid mu huuled: „Sügistorm on ka sind riisunud, emake armas! Oma hinge aga kaotasid sa selles kurvas laulus. Leidku su hing enesele õiget teed läbi sügismaru! Olid hell ja armas mulle, emake! Kuid su mälestusist jäägu tähtsaimana püsima see, kuid sina tormisel sügisööl kedrates surid, laul huulil. Ja mu eluraamatusse tuleb suurelt kuld-tähtedega kirjutada kustumatu mälestiste-peatükk: „Emake laulis kurba laulu...““

12. IX 30.

Heljo.

Pariisi Grand-Café's.

Halab viis, ungari viis,
õhtust saati muusika
kaugel, eemal, võõral raal,
nõiduslikus imeaias —
Pariisi Grand-Café's
Grand-Café's.

Tundmusi, nii palju nukrust,
süda on vist laululgi,
et nii härdalt nutta suudab,
kurba lohutada hinge
Kondoroši karjasel,
karjasel.

Sädelevaist saali helgest
õitsituled sünnivad ...
Ainult siin need peened naised,
härrad, daamid hunnituid
kuulata ei kurba laulu,
kurba laulu.

Naervad ja lõbutsevad —
ent mis suudavadki nemad.
Teab ju ainult Kõigevõimsam,
miks on viis nii kurb, nii harras:
päikeseküllas puhkab rahus
hobukari kõrtsi kõrval.

Ungari keelest Szabolcska Mihály jär. E. J.

Surma ratsud.

Kuu valgustet heledal teel
nagu taevased karjased
heidutavad pilvelambaid,
rautamatud meie poole
kihutavad surma ratsud.

Nähtamatud roimahobud,
seljas varjud-ratsurid,
varjud-ratsurid kurb-tummad.
Kuugi pelgab, pilve peitub
nende tulles valgel teel.

Kust pärit nad, kes seda teab?
Kõikjal tormavad maailmas:
hetkeks lakkavad vaid sõidust.
Ent neil ikka vaba ratsu,
ratsurita tühi sadul.

Ette kelle seisatuvad,
kahvatub see, koolnuks muutub,
kihuteleb hakkjal teel
otsima uut reisukaaslast
surmale — kuuvalgel ööl.

Ungari keelest Ady Endre' järele E. J.

A. Kosesson.

Vikingid.

Neistsinaseist lahkunuist.

1927. a. VIII lend.

(Järg)

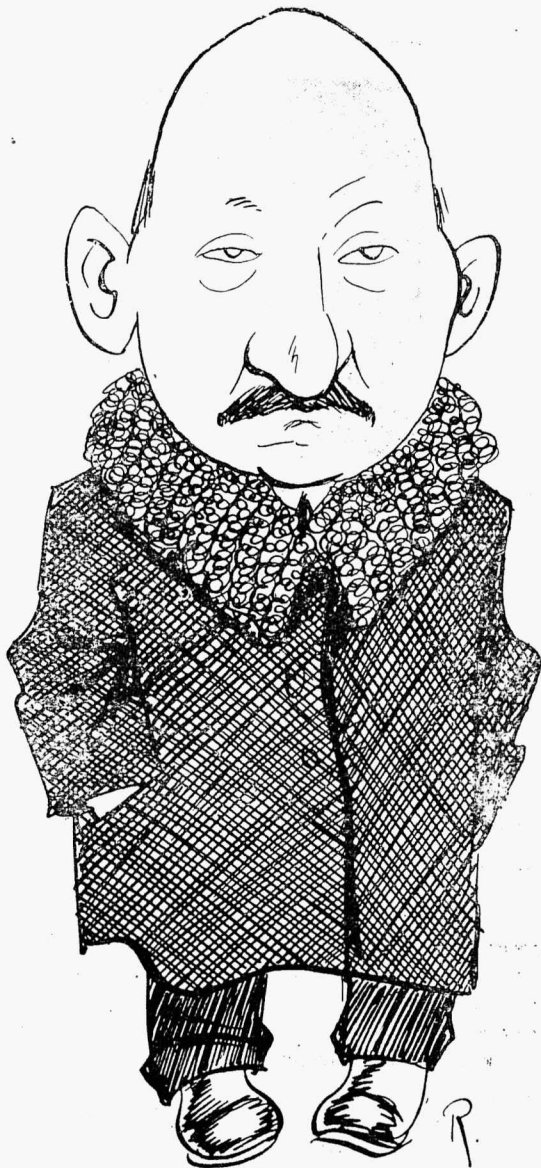
Magda Timusk (Vb) — küll vist Tartust. Siledapalgeline, mis ülaltpoolt ümarmaravõitu, lõua poolt teravaks koonduv, roosa-jumeline; juus mustakas, tihe; keha täidlane. Kõne raskelt aktsentueeruv, meloodiline, ilmekas. Liigutused tagasihoidlikult-temperament- sed, käik rutukas, kuid mitte kerglaselt tormav. Kooskõlas sellega ta seesmises olemuses midagi tarmukalt-huvitavat, rikkumatult-šarmikat. — Öpinguis tahtev, kuigi mitte alati jõuduv, mida nähtavasti põhjustas veidi raskepärane asjasse tungimine. — On olnud pärast kooli lõpetamist siin-seal lühiajalisel teenistuskohil, muuseas hil- juti Valgas ühe tohtri lasteõpetajaks; kus praegu, pole kindlasti teada.

Helmi Treufeld (Vb) — Helme Kii- salt, taluomanik, kooliõpetaja ja instruktor-õpe- taja tütar. Klaar-punerdava palgega, suurte tumedate, elavate silmadega, lohkuidega põsis, sundimatult lopsaka naerusuga. Juuksevär- vilt tume-šataän. Kasvult keskmine; keha piir- joonilt ümarmvormiline, vabalt-lopsakalt are- nev. Helisev, naiselik häälekõla. Üldse oli ta füüsilises olemises õige rohkesti naiselikkust, alates selle vajaliku koketeriaga ja minnes pul- bitseva temperamendi kaudu tasakaalustatud ja viisaka väljendustõlgitsemiseni. Seesmist- tuld oli siiski ohtralt, mis purskus vahetevahel ohjeldamatu taltsutamatusena. Siis oli kõnet palju ja kõla palju. Ja sõnad aina hüplesid kui vallatud hirvetallekesed, kusjuures juhtis teda see teadmine, et taltsutades noort eluröömsat ini- mest keegi ometi ei hakka teda barbaarselt ma- terdama, mispärast kõnelusehood jätkusid pi- durdamata, kuni raugesid loomulikult, kordkor- ralt, üksikute kõlahtuste kaupa nagu vainurkõo kukkumine. — Helmi Treufeld polnud mitte andetu tüdruk; kui öpinguis tekkis lünki, siis oli see nähtus tingitud pidevuse kõikuvus- test, nagu see on tähelepändav elavate, elu- huviliste natuuride juures. — Pärandanud isalt tugeva maaorientatsiooni ja mõjustatud isa praktilisest maailmavaatest, katsus pääseda Kehtna kõrgemasse majapidamiskooli, kuid pidi loobuma sellest kavatsusest, sest ei suutnud ametlikel proovikatsetel tõrjuda tagasi oma temperamentlike eneseväljendisi, mis saigi talle komistuskiviks. Kas ta pärast seda veel katsetas pääseda kuhugi õppeasutisesse või kas ta kuskil õpib praegu edasi, seda ma ei tea, kuid on kindel see, et ta toimib kõige muu kõrval praegu abielu-naisena, elades vist Tartus (võib olla ka mujal).

Helene (alias Leena) Tõnisson (Va) — kindlasti Tartu preili. Saleda joonega

nii näolt kui kehakujult; palge ilmelt kahvatu- roosa, vist sinakas-hallide silmadega, musta poole kalduvate juustega. Kooliplikana erili- selt mitte kaunitarina näiv, ennemini vahest nagu haiglaseilmelisenä paistev, arenes hiljem tema füüsiline füsiognoomia siiski selliste nüanssideni ja esteetilisuse mõõtudenä, et tema kohta ei ole liigne mõiste: ilus. Hääletäämbriit ennem mehelikult pörstav kui naiselikult siris- tav. Kuulus Va klassi ilmestavasse kesk- rühma, s. o. oli vastuvaidlemata liige nende hulgas, kes juhtisid klassi ta põhisuunas. Mitte just esimese numbril tullemineja, kuid toimimis- protseduuri organiseerijaid ja juhtijaid küll; ta näis vähem, kui ta tõelikult oli, kuid ta juures- olu ja osavõtt oli siiski käega katsutav. Öppi- misedult saavutas mõnel alal rohkem kui rahul- davaid tulemusi, teisel alal püsis keskmiste jõu- gus. Nii ei olnud tal muret oma saatuse pärast kevadistel ülemineku-klassijäämise suurmo- mentidel. Kooliringides, eriti Kirjandusringis oli tegelevamaid esinasi, millest annavad tun- nistust Kirjandusringi protokollid, kaasaegsete mälestused ja Kirjandusringi ajalugu. Ka Öpi- laspere esinduses oli ta silmapaistvamaid liik- meid-juhte. — Pärast kooli lõpetamist siirdus varssi Soome, kus teenis koduõpetajana ja -kas- vatajana. Käesoleva aasta alul (või möödunud aasta lõpul) abiellus soome ohvitseriga.

Leida Tõruvere, Lydia Tõru- vere (Va) — õeksed Alatskivil. Kumb neist oli Leida, kumb Lydia, seda nende ridade kir- jutaja enam ei mäleta. Katsun neid analüüsida siis koos. Üks neist pikem ja kehakujult toekam, teine lühem ja veidi kitsam. Mõ- lemad blondid, valgeverelised, sinihalli sil- madega; üldse kõigi nende füüsiliste oma- dustega, nagu on harjutud iseloomustama puhasverelist eestlast. Küllalt käbeda ole- misega, kuid siiski rahulikud ja tagasihoidlikud. Natuke raskevõitu õppimishakkamisega, kuid usinad ja püüvad püüdmisses. Armastatud klassi ja õpetajaskonna poolt. Olid õnnatud selles mõttes, et koolisaatjad olid vahest liiga ükskõiksed nende õeste keskkooliskäimise suhtes; salajanä hirm, et kohe tuleb koju jääda, kui koolis edasijõudmine kuidagi vääratub, hoi- dis õekseid Tõruvere'sid alati isesuguse traagi- lise pinge all. Rudisid siis ka tööd teha, nii et päris kahju hakkas neist. — Kooli lõpetamise järele aga ei pääsnud enam edasi õppima, kuigi tahtsid. Põhused — osalt koduste poolt, osalt ka ainelised. Nii nad istuvad ja igatse- vad praegu Alatskivil — kaks tagasihoidlikku, alistuvat, kodukurust väljaihkvat blondi plikat.

O. Luts.

R. Tiituse karrikatuur.
„Olioni“ kliše.

Keelenurk.

Mõningaid stiili-vigu (järg).

4. „Ega ka“, „aga ka“. Näit.: „polnud mina ega ka tema õnnelik“; „isa oli küll ülekohtune, aga ka lapsed olid vahel süüdi“. — Ei ole juba kõlalt ilus kõrvutada neid sidesõnu: kuuldub nagu hane kaagatamine. Pealegi on sõnades „ega“ ja „aga“ juba peidetud kujul olemas „ka“; näit. ega = ei ka.

Järelikult tuleb sellistest kombinatsioonidest loobuda; tuleks tarvitada ülaltoodud lauseid nii: „polnud mina ega tema õnnelik“; „isa oli küll ülekohtune, aga lapsed olid samuti vahel süüdi“.

5. Kuid aga“, „vaid aga“, „ent aga“. Näit.: „kuid aga abiturientidel on sügavamad

mõtted“; „teder ei kõssanudki lendu tõusta, vaid aga ootas mu lähenemist“; „ent aga siis võttis poisike taskunoa“. — Pole tarvidust kahekordistada neid vastandilisi ehk mõõnvaid sidesõnu, millel on peaaegu üks ja seesama tähendus; enamail juhtumeil on siin tegemist liialdusega. Kõrvutiasetatud sidesõnadest võib tingimata teine ära jääda (kas „kuid“, „vaid“, „ent“ või „aga“).

6. „Ega ei“. Näit.: „ega ei olegi nii halb, kui küsitakse“; „ega ta ei võtaagi naist“. — Seekord tarbetu kahekordne eitamine; võib jätta kartmatult ära teine eitus.

7. Asesõnade paigutamine sealsamas esitatud nimisõnade kõrval. Näit.: „hobune see jookseb kõigest jõust“; „koolmeistrid need tulid kaema“; „õige ostja see tahab läheneda ostmise mõttega“; „vene saapaid need on laadal palju“; „kaupmehel sel oli palju askeldamist“. — Milleks need asesõnad veel, kui nimisõnad on iseärgi juba oma eest väljas? Neil korral asesõnad lihtsalt ära jätta: on mõttetu neid tarvitada.

8. Määrsõnalise määruse tarvitamine sama tähendusega nimisõnalise määruse kõrval. Näit.: „õhtul siis algab tegelemine“; „keskpäeval nüüd olime teises arvamises“. — On jällegi tarbetud „siis“ ja „nüüd“; samuti mõned teised sõnad, kui juba on määratud eespool nimisõnaga midagi kindlat ära. **Aug. Raud.**

Päevakohane keeleviga.

„Capitolis“ jooksis eesti film „Öösel“. Muidugi käisid õpilasist paljud seda vaatamas ja kõige muu kõrval kõvendasid oma mälus ka verivärskelt filmitud, kuid vana keeleviga, mille vastu eesti keele õpetajad võitlevad suu ja sulega iga kord kirjatööde kätteandmise puhul.

See viga on nimelt filmi pealkirjas. Vormi „öösel“ ei ole eesti keeles. On ainult v o r m i d: „ööl“ ja „öös“i. „Ööl“ — nimisõnast „öö“ (öö — öö — ööd — öösse ~ öhe — öös — ööst — ööle — ööl — öölt jne.); öösi — sõnast „öö“ tuletatud määrsõna.

Kel kõrvad on kuulda, see kuulgu! Kui see võrdlemisi nõrk film muud kasu teile, „T. T. G.“ lugejad, ei toonud, siis vähemalt tehke veel täna otsus, et teie kunagi enam ei tarvita ei kõnes ega kirjas väärvormi „öösel“. **Aug. Raud.**

Võltspärle.

Eriti tundub sügis tume silma, sügis on küpsus, kus viljad valmivad ja nii tõrkab ka igal pool tume, kuhu ka silm ei ulatuks, silma valminud viili.

Nii nautides kodurõõmu kattus peagi maa valge rüüga, ja käes oli talv.

Talvel paistavad talutaatidel ja -eitel vaevalt ninaotsad suurte kasukate seest, mis on kauaaegselt külma käes olemisest siniseks läinud kui joovikad.

Ülaal: Alexis Kreutzwald, Fr. R. Kreutzwald'i poeg. Kunstn. Konst. Nidländer'i maalimg.

Vasemal: Fr. R. Kreutzwald'i perekond. J. v. Panck'i siluettidekogust. „Olioni“ kläseed.

T.T.G. lastevanemate-komitee

üldkoosolek oli 11. X 31. k. 15 kooli saalis. Koos oli kaunike kogu lastevanemaid ja õpetajaid. Juhatus dir. J. Roos, protokollis hr. J. Kivisaar.

Päevakorras oli: 1) avamine, 2) pr. Lilli Ploompuu-Haameri kõne: „Tütarlaste kehali- sest kasvatusesest“, 3) koolijuhataja aruanne, 4) kooliarsti aruanne, 5) vanemate komitee aruanne, 6) uue komitee liikmete valimised, 7) läbirääkimised.

Kuuldud ära asjalikud ja huvitavad aruanded ja kõne, asuti komitee valimisele. Lastevanemate komiteesse pääsid:

I klasside vanemaist: pr. Soome, pr. Tani- lov, hr. Kustlov, pr. Jakobson, pr. Lõhmus, pr. Muna; II kl. van.: pr. Paldrock, pr. Laur, pr. Neider, pr. Sarv, hr. Oinas; III kl. van.: pr. Rästa, hr. Tiisik, pr. Siiling, pr. Raudsepp, pr. Hansen, pr. Kallas; IV kl. van.: hr. Epler, pr. Kook, hr. Prants, hr. Päärend, pr. Jurak, pr. Koppel; V kl. van.: hr. Tool, hr. Veideman, pr. Siibold, pr. Kokk, hr. Kivisaar, pr. Liivak.

Pärast komitee valimist asuti juhatuse kujundamisele, kuhu valiti: esimeheks hr. V. Kustlov, abiks pr. S. Paldrock, laekuriks hr. J. Kivisaar, abiks hr. G. Päärend; sekretäriks pr. J. Rästa.

Komitee senine esimees hr. A. Annuk, kes on püsinud komitee juhatuses kooli algusest

peale ja juhatuse esimehe kohal üle 12 aasta, lahkus ametist, kuna tal ei ole enam hoolealu- seid kooliskäivate õpilaste hulgas. Koosoleku juhataja tänas komitee koosoleku lõpul teda ta suure hoole ja vaeva eest, millele reageeris koos- olek kauakestva aplausiga.

Tänuavaldis.

Tartu tütarl. gümn. juhatus avaldab siin- kohal suurimat tänu hra mag. J. Aavikule kooli- raamatukogule kingitud raamatute eest.
Koolijuhatus.

Kirjavastused.

—da—. Ootab järke.

Alide L..., M., H. P. Ei lähe lehte. Palume tüsedamat.

—a— —u— Põhi-ideelt vastuvõtmatu; kunstiväärtu- selt täiesti sobiv.

Triinu. Pikema kaalutlemise järele pidime välja jätma.

„T. T. G.“ ANKEET.

„T. T. G.“ ankeet oma kümne küsimusega eelmises numbris on lõppenud faskoga. Viie- sajast õpilasest on ainult üks saanud aega saata oma sooviavaldused toimetusele „T.T.G.“ sisu tõstmiseks. Saadud sooviavaldi-

sed on asjalikud ja tähelepanuväärivad. Toimetuse aga jättis need veel käesolevas numbris avaldamata, kuna ta tahab kõige kiuste veel hankida uusi andmeid, et siis koostada mingit kokkuvõtlikku ülevaadet. Praegu ei oska toimetuse oma üleskutse tulemustest teha muud järeldust kui seda, et meie lehe lugejaskond on kas niivõrt passiivne, et ta üldse ei viitsi kõnelda kaasa sellele, mis on otseselt tema oma asi, või on ta sel määral rahul „T. T. G.“ senise ilmega ja sisuga, et tal pole pisimaidki soove selle muutmiseks. Kuid seda viimast oletist ei usu toimetuse, kuna ta on kuulnud harutihti etteheiteid, et leht olevat

sisult huvituseta ja vähepakkuv; seepärast on tõenäoline küll esimene oletis — passiivsus.

Olgu siinkohal märgitud, et toimetuse võtab vastu veelgi sooviavaldisi kõne all olevas asjas, kusjuures palub siiski rutata nende sisseandmisega, nii et hiljemalt 22. oktoobriks oleks toimetusele käes osagi materjale, mille kokkuvõtte võiks avaldada järgmises nris.

Ka hiljem on toimetuse tänulik, kui teda informeeritakse asjalikkude näpunäidetega lehe väärtuse tõstmise asjus. Seljataga sagimised ja irisemised on niivõrt väiklased ja ebakohased, et nendele ei saa toimetuse pöörda mingit Toimetuse.

„T. T. G.“ toimetuse ja talitus.

I rida: peatoimetaja Aug. Raud, tegev toim. A. Hurt, talituse juhat. V. Käppa, peatoim. abi E. Jaska; II rida: toimetuse liikmed E. Madrats, T. Linde, L. Raba, M. Suits, V. Martin.

Kooli elu.

T.T.G. klasside omavalitsuse koosseis 1931./32. õ.-a.

Ia: Kaja Tammemägi (klassivanem), Franceska Annuk (kirjatoimetaja), Linda Unt (laekur), Lea Soome (korraldaja), Hedvig Tootson (haridusjuht).

Ib: Lilly Mals (klv.), Linda Lanter (kt.), Elfriede Kippasto (l.), Felixeida Aid (krv.), Regina Lepik (hj.).

Ic: Helmi Kiipsaar (klv.), Silvia Lõhmus (kt.), Salme Jõks (l.), Aino Jürgenthal (krv.), Alide Kuntson (hj.).

Iia: Alma Parmson (klv.), Aino Sööt (kt.), Lydia Raudsepp (l.), Linni Tillmann (krv.), Linda Bergmann (hj.).

Iib: Helgi Puusepp (klv.), Ida Lokk (kt.), Endla Fuchs (l.), Aleksandra Oja (krv.), Hilja Kama (hj.).

Iic: Salme Kaeramaa (klv.), Hilda Kiipsaar (kt.), Meeta Meus (l.), Linda Kuuse (krv.), Hilda Sika (hj.).

IIia: Salme Anso (klv.), Leida Killas (kt.), Hilja Tõnisson (l.), Kadri Triik (krv.), Laine Tõldsepp (hj.).

IIib: Maie Kimmel (klv.), Armilde Luga (kt.), Aino Kõve (l.), Aino Kүүts (krv.), Hilde Põltsamaa (hj.).

IIic: Elsa Toom (klv.), Leida Hansen (kt.), Helmi Peep (l.), Gertrud Moor (krv.), Aino Elevant (hj.).

IVa: Jutta Otsasson (klv.), Nadja Vaat (kt.), Erna Kook (l.), Erika Krupp (krv.), Maimu Epler (hj.).

IVb: Helene Valdin (klv.), Meeri Post (kt.), Heljo Jürisson (l.), Melita Mitri (krv.), Leida Päärend (hj.).

IVc: Laine Koni (klv.), Linda Adojaan (kt.), Gerda Virks (l.), Leida Kippik (krv.), Alide Parts (hj.).

Va: Helina Simonson (klv.), Valentine Kaal (kt.), Amanda Lõhmus (l.), Ellen Suvi (krv.), Aino Barbits (hj.).

Vb: Almeta Lumi (klv.), Helmi Köster (kt.), Aino Anslang (l.), Virve Martin (krv.), Meta Lomp (hj.).

Vc: Hilja Juudas (klv.), Miralda Wasser (kt.), Virve Mõru (l.), Leida Kuslap (krv.), Hilja Juuno (hj.).

Reaalteadusringi avakoosolek 2. X 31 kell 4 p. l.

Päevakorras: 1) avamine, 2) hr. F. Laarens'i avasõna, 3) möödunud aasta aruanne, 4) valimised ja 5) läbirääkimised.

Koosoleku avab E. Matsen II-a, soovides kõigile jõudu ja head töömeeleolu.

Avasõnas hr. F. Laarens pöörab reaalteadlaste tähelepanu töödele, mida need võiksid oma ainevallast leida ja avaldada meie hääle kandjas.

Aruande järele asutakse valimiste manu. Õpetajasliikmeks juhatusesse jääb hr. D. Koppel. Õpilastest: L. Juksaar IV-a (juhataja), S. Prakson V-b (juhataja abi), U. Kirotar V-b (laekur), E. Matsen II-a (kirjatoim.), N. Zupping III-c (abi).

Revisjoni-kom.: õpetajasliige hr. F. Laarens; õpilased: A. Keder V-b, A. Parmson II-a ja Heidok II-a.

Tegevuskavas: ekskursioonid, foto harrastamine, mitmesuguste kooliellu puutuvate küsimuste uurimine ja nende avaldamine „T.T.G-s“, referaadid ja vaidlusõhtud, klubiõhtud seltskondlike mängudega (korona j. t.); masinikirja kursused, kui ring muretseb endale vastava masina.

Liikmemaks aastas 25 s.; poolaastas 15 s.; tähtpäev 15. oktoober.

Spordiring.

Laup. 26. sept. kell 20 võistlesid ülikooli võimlas T. T. G. (kui keskkoolide meisternaiskond) Riia LBS-ga.

Võitis T. T. G. naiskond; gamed 15:12; 15:13. Mäng oli kohati üpris hoogne. Hästi õnnestusid Ratasepa surumised. Tõstis Vassil.

— Pühapäeval 27. sept. kell 11 toimusid Spordiringi korraldusel klassidevahelised võistlused. Võistlesid IIA, IIB, IVA ja VB. Kooli meisternaiskonnaks tuli IVA koosseisus: Vassil, L. Suubi, Ode, Märks, Morgen. IIA ja IIB võistlus lõppes viimase kasuks 2:1; IVA ja VB võistlus lõppes IVA kl. kasuks 2:0; IVA ja IIB võistlus lõppes IV-a kl. kasuks 2:0.

— 5. okt. kell 5 p. l. oli vaidlusõhtu. Päevakord: 1) avamine, 2) prl. Treier'i referaat: „Ühekülgus haritlaskonnas, iseäranis sportlaskonnas“, 3) käesoleva aasta tegevuskava, 4) läbirääkimised. Osa võtsid umbes 30 õpilast.

T. T. G. Kirjandusringi

keelesektsooni koosolek oli teisipäeval 6. X kell 17.30. Päevakorras: 1) avamine, 2) hr. Joh. Äavik'u referaat: „Keeleuendus ja õpilaskond“, 3) läbirääkimised. Koos viibis umbes 20 õpilast.

Kirjandusring

korraldas 8. skp. kell 17 vaidluskoosoleku teemil: „Kas auahnus on positiivne või negatiivne joon inimkoonna ajaloos?“ Refereeris hr. J. Konks. Õpilasi oli ilmunud 60 ümber. Kohal olid ka dir. J. Roos ja õpetajaid.

Arutlused olid õige elavad ja leidsid veendumuslikke kaitsmisi nii ühelt kui teiselt poolt. Et auahnus on teatav tegur isiku ja ühiskonna elu kujunemises, seda oli raske ümber lükata, kuid teisalt ei saadud seda ka kuidagi jätta tunnustamata, et auahnus on vaid väline pettepilt, kuna tõsine seesmine olemus on isiku ja ühiskonna peaväärtuseks.

Mõistatus nr. 1.

1. X — — X
2. X — — X
3. X — — X
4. X — — X
5. X — — X
6. X — — X
7. X — — X
8. X — — X
9. X — — X
10. X — — X
11. X — — X
12. X — — X
13. X — — X
14. X — — X
15. X — — X
16. X — — X
17. X — — X

Sõnade tähendus: 1. Naisterahva nimi. 2. Kindlustuse-selts. 3. Viljahunnik põllul. 4. Uhke, suuremoe-line. 5. Lääge, magusalt-maotu. 6. Juhtsalm. 7. Kitsas. 8. Tuglas'e sünnikoht. 9. Vanema naisterahva (sageli ka ema) nimetus. 10. Milles valimib piim. 11. Naisterahva nimi. 12. Tasane, krobedusteta. 13. Tammsaare sünnivald. 14. Pisike kala. 15. Millele on asetatud midagi. 16. IIIa kl. õpilane. 17. Veskivärgi osa.

Sõnades on tähed: 13a, 1b, 2d, 6e, 2h, 5i, 1j, 2k, 5l, 10m, 4o, 5r, 5s, 2t, 4u, 1v; kokku 68 t.

Sõnad tuleb nii valida, et nende esimesed tähed ülalt alla ja viimased tähed alt üles (s. o. riste mööda alla ja üles) lugedes annaksid ühe F. Kuhlbars'i laulu kaks esimest värssi.

Mõistatajate vahel loositakse 26. okt. Ferenc Herczeg'i „Djurkovitši tütreid“.

Mõistatus nr. 2.

1. —
2. — — —
3. — — — —
4. — — — — —
5. — — — — — —
6. — — — — — — —
7. — — — — — — — —
8. — — — — — — — —
9. — — — — — — — —
10. — — — — —
11. — — — — —
12. —

Pahemalt paremale: 1. Konsonant. 2. Äkke osa. 3. Sõord. 4. Eesti linn. 5. Kreeka tähe nimi. 6. Riik Euroopas. 7. Mineraal-väetisaine. 8. Mäed Ameerikas. 9. Kunstiteose sisu. 10. Kaldatamm. 11. Musträhn. 12. Vokaal.

Keskelt ülalt alla: mägi Aafrikas. Sõnades on tähed: 10a, 3d, 4e, 1g, 10i, 3k, 2l, 2m, 2n, 2o, 2p, 2r, 1s, 1z, 2t, 1ü; kokku 48 tähte.

Mõistatajate vahel loositakse 26. okt. Herman Bang'i „Neli kuradi“.